

naiva

naiva

Galerija Miro Virov
HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika

HDNU Glasilo Hrvatskog društva naivnih umjetnika

Godina 2, broj 5, Zagreb, jesen 2015.

Izlazi tromjesečno

Cijena 15 kn

Đurđica Balog, "Jesen", ulje na staklu, 60x90 cm, 2005. g.

Mijo Kovačić: Obilježena 80. godišnjica života i 65 godina slikanja

str. 9

Zagreb

Đorđe Kreća
str. 5

Donirao
svoju
zbirku

str. 10

Snimila Tina Antolić

Dr. Hrvoje Neimarević

ISSN 1849-575-3

9 771849 575004

Croatian Naive Art MV
Gallery Mirko Uzelac
HRVATSKO DRUŠTVO NAIVNE UMJETNOSTI - ZAGREB www.hd-naive.hr

naive art

U ovom broju donosimo ...

str. 6, 7, 8, 12 - IZLOŽBE u Galeriji "Mirko Virius"

Impresum

Nakladnik: Hrvatsko društvo naivnih umjetnika - HDNU
Tkalčićeva 14
10 000 Zagreb
Hrvatska, EU
www.hd-nalva.hr
email: galerija@inet.hr
croatianaiveart@gmail.com
Tel. ++ 385 1 4813 730
Mob. ++385 98 646 801
IBAN: HR752360000-1101578162
OIB: 23200766534
MB: 3226239

SWIFT/BIC: ESBCHR22
Jadranski trg 3A
51 000 Rijeka, Croatia, EU
IBAN: HR412402006-1100692725

Naiva - Glasilo
Hrvatskog društva naivnih umjetnika

Glavni i odgovorni urednik:

Igor Mukić

Uređivački kolegij: Zrinka Pillauer-Marić, Stanko Špoljarić, Branimir Udiljak, Igor Mukić, Ivica Fišter, Branka Hlevnjak, Miona Muštra

Novinari: Mihić Dubravko, Mladen Pavković, Sanja Perić, Andrea Mukić, Drago Živković, Ivica Kruščić, Zdeslav Draženović

Lektura i redakтура:
Lektor.com.hr

Fotografije: Ines Igrac, Igor Mukić, Antun Bukovec

Dizajn: Igor Mukić

Suradnici: Tomo Kralj, Ivona Kočiša, Đurđica Kos, Božica Jelušić, Miona Muštra, Tvrtko Klarić, Zrinka Pillauer-Marić, Dorotea Jendrić

Marketing: Mislav Vučetić

Tisak: Kerschoffset Zagreb d.o.o.
Naklada: 500 komada
ISSN 1849 5753

Milan Horvat-Hlebinski str. 6, 20

Branimir Bljelić str. 7, 23

Đurđica Balog str. 8, 28

Miroslav Župančić-Žup str. 7, 25

Zlatko Tušek str. 12, 32

Intervju s umjetnikom
Slikar Đuro Jančić
str. 14

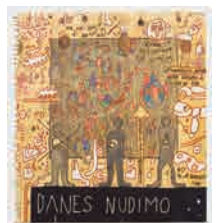
Slovenija
TREBNJE str. 34

Galerija
naivnih
umjetnika

Izložba 35
djela iz
fundusa

"Prizori
svakodnevnog
života"

Od 22.10.2015.
do 14.2.2016.

Napomena: Glasilo **naiva** izlazi četiri puta na godinu; u proljeće, ljeto, jesen i zimu.

Američki turisti najviše kupuju djela naivnih umjetnika

Galerija **Mirko Virius**
HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika

ZAGREB Ove godine Zagreb je posjetio popriličan broj turista, a prednjačili su Amerikanci. Naša galerija "Mirko Virius" sasvim sigurno im je zanimljivo odredište, pa nije ni čudo da ih zanimaju naši umjetnici i njihova djela. Jednom takvom prilikom u rujnu u jednom

tjednu kupljene su čak 4 slike u našoj galeriji koje su kupcima u ovim sanducima na slici i poslane na svoje odredište u SAD. Isplativije im je poslati slike poštom negoli ih nositi kao prtljagu jer je riječ o turistima koji većinom dolaze avionskim prijevozom.

Donirane dvije skulpture Đorđa Kreće

Obogaćen fondus

SPLIT Tijekom rujna splitski kolekcionar umjetnina Stipe Perasović, javio se našem predsjedniku HDNU-a s namjerom da donira dvije skulpture pok. kipara Đorđa Kreće HDNU-u. Budući da je Kreća istaknuti kipar i negdašnji član HDNU-a, a jedan dio kritike smatra ga vrlo zapaženom likovnom pojavom tijekom 1970-ih i 1980-ih, Upravni odbor HDNU-a objeručke je prihvatio donaciju. Riječ je o skulpturama iz zrele faze Đorđa Kreće, a datiraju iz sredine 1980-ih godina. Gospodinu Stipi Perasoviću je uručena zahvalnica i monografija "50 godina HDNU-a" i besplatna dvogodišnja preplata na glasilo "Naiva".

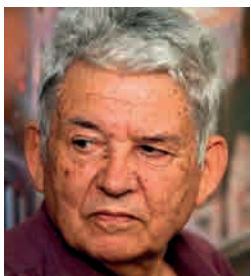
Indonezijski ambasador u galeriji "Mirko Virius"

ZAGREB Indonezijski ambasador, Njegova ekscelencija Agus Sardjana, sredinom rujna svratio je sa svojom delegacijom u galeriju "Mirko Virius". Toliko ga je oduševilo slikarstvo naših umjetnika, a posebice slike većeg formata, da je odlučio kupiti jedno djelo. Riječ je o slici našeg člana Dražena Teteca, "Čergari" formata 90x110 cm, ulje na staklu iz 2012. godine. Slika prikazuje romske putnike koji u idiličnom podravskom krajoliku ljeti putuju prevozeći se na zaprežnim kolima s mnoštvom detalja. Za sliku je izrađen specijalan drveni sanduk kako bi slika sretno stigla na svoje odredište u daleku Indoneziju.

Pripremila: Andrea Mukić

Stipe Perasović, splitski kolekcionar, vlasnik Krećinih skulptura poklonio ih je Hrvatskom društvu naivnih umjetnika

Pavao Pajo Kanižaj (1939-2015), književnik i kolekcionar umjetnina, posebice naivne umjetnosti, preminuo je 4. studenoga u 77. godini u Krapinskim Toplicama. Nakon nesretnoga pada na stubama početkom listopada, kada je teško ozlijeđen, Pajo Kanižaj se nalazio u komi iz koje se nije probudio. Bio je dobitnik mnogih domaćih nagrada za humorističko-satiričko stvaralaštvo. U Koprivnici je 2006. dobio nagradu za životno djelo. Rođen je u Đelekovcu, a studirao je u Zagrebu

i ostao u njemu, postao književnik, humorist velikoga stila, pjesnik, prozaist, urednik satiričkih listova i, nadasve, urednik televizijskih programa i serija koje su postale hrvatsko kulturno blago. Bio je zaljubljen u Podravinu i kajkavsko narječje, napisao je niz antologijskih pjesama na kajkavskom. Posebice je svoj smisao za humor prenosio djeci. Napisao je stihove za 42 slikovnice, mnoge kazališne predstave, radijske i TV emisije i dva cjelovečernja crtana filma. Napisao je nekoliko kazališnih, televizijskih i desetak radio-drama za djecu i radio-komedija i scenarij za cjelovečernji crtani film prema romanu Ivane Brlić-Mažuranić „Čudnovate zgone šegrta Hlapića“. Posljednji oproštaj s Pajom Kanižajem održan je 10. studenog u krematoriju na Mirogoju u Zagrebu.

Martinjski biškupi ispred galerije "Mirko Virius"

ZAGREB Sredinom listopada u prijepodnevnim subotnjim satima ispred galerije Mirko Virius svojom nazočnošću uveselili su brojne turiste i prolaznike petero „martinjskih biškupa“ ljubitelja dobrog vina, a sve u suradnji s Turističkom zajednicom Koprivničko-križevačke županije, koja već tradicionalno organizira veliku martinjsku špelanciju u Križevcima koncem listopada. Biškupi su ovom prilikom osim ispred galerije HDNU-a prodefilirali i Jelačićevim placom.

Održana 43. godišnja smotra likovnjaka "Podravka 72"

LIKOVNI INFO malva Pripremila: Andrea Mukić

Foto: Vipro

ZAPREŠIĆ - 2015.

PRELOG U Muzeju Croata Insulanus Grada Preloga, 30. listopada 2015., otvorena je 43. godišnja smotra - izložba članova Likovne sekcije "Podravka 72" Kulturno umjetničkog društva Podravka. Izložba je bila otvorena do 23. studenoga 2015.

IZLOŽBA

SLIKAR

Milan Horvat-Hlebinski

5. - 15. listopada 2015.

Galerija Mirko Virius
HDNU - Hrvatsko društvo likovnih umjetnika
Brijuni, Dubrovnik, Zagreb, Zadar, Rijeka, Šibenik, Trogir, Varaždin, Zlatibor

ZAGREB U Galeriji "Mirko Virius" u programu ovogodišnjih izložbi 5. listopada u 18 sati otvorena je izložba slikara Hlebinske škole, Milana Horvata-Hlebinskog. Tom prilikom izloženo je više od 20-ak radova, ulja na

staklu, manjeg, srednjeg i većeg formata. Riječ je ovdje bila o svojevrsnoj retrospektivi jer neki radovi datiraju još od 1961. godine. Izložba je bila otvorena do 15. listopada, a otvorenju je nazočila mnogobrojna publika.

IZLOŽBU Milana Horvata-Hlebinskog (u sredini) otvorili su Igor Mukić, predsjednik HDNU-a i Stanko Špoljarić, pov. umjetnosti (desno) koji je vrlo nadahnuo govorio o Horvatovim djelima koja su ovom prilikom vrlo dobro katalogizirana.

IZLOŽBA

SLIKAR

Branimir Bijelić

16. - 26. listopada 2015.

Galerija **Mirko Virius**
HDNU - Hrvatsko društvo naravnih umjetnika
HR. Zagreb, Poljska ulica 10, 10000 Zagreb, HR

IZLOŽBU slika Branimira Bijelića (drugi zdesna) otvorila je povjesničarka umjetnosti Miona Muštra koja je ujedno i napisala predgovor kataloga za ovu izložbu. Katalog je na 20 stranica objavljen na hrvatskom i engleskom jeziku

ZAGREB

Ovojesenska druga izložba po redu pripala je slikaru Branimiru Bijeliću koji je u Galeriji "Mirko Virius" u programu ovogodišnjih izložbi izlagao od 16. - 26. listopada. Tom prilikom Bijelić je izložio 25 radova manjeg i srednjeg formata naslikanih uljem na staklu. Otvorenju je nazočilo oko 50-ak uzvanika. Bijelić pripada krugu umjetnika koji su posljednjih 5 godina učlanjeni u HDNU, a njegova posebnost je vrlo ekspanzivna izlagačka djelatnost u Japanu sa zapaženom marketinškom notom posljednjih 30-ak godina njegovog rada.

LIKOVNI INFO **naiva**

16. - 26. listopada 2015.

IZLOŽBA

KIPAR

Miroslav Župančić-Žup

Galerija **Mirko Virius**
HDNU - Hrvatsko društvo naravnih umjetnika
HR. Zagreb, Poljska ulica 10, 10000 Zagreb, HR

ZAGREB Treća izložba ove godine u Galeriji "Mirko Virius" pripala je kiparu Miroslavu Župančiću-Župu (u sredini). Žup je član HDNU-a još od sredine 1970-ih. Izložbu je otvorila povjesničarka umjetnosti Branka Hlevnjak koja je ujedno i napisala predgovor Župovu katalogu. Otvorenju izložbe nazočilo je oko 30-ak uzvanika. Župančić je prije 20-ak godina poklonio Gradu Zagrebu kamenu skulpturu dužine 1,5 metara, s motivom žene koja se nalazi ispred galerije "Mirko Virius". Ta skulptura teži oko 2 tone i ukrašava prostor ispred galerije.

IZLOŽBA

SLIKARICA

Đurđica Balog

Galerija **Mirko Virius**
HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika

9. - 23. studenoga 2015.

ZAGREB U Galeriji "Mirko Virius" 9. studenog otvorena je izložba slikarice iz Križevaca, Đurđice Balog. Njeni počeci bavljenja slikarstvom datiraju još iz 1960-ih godina. Na ovoj izložbi predstavila se sa 25 radova manjeg i srednjeg formata, naslikanih uljem na staklu, iz perioda od 1980-ih

do danas. Đurđica pripada krugu umjetnika koji njeguju klasični prepoznatljiv stil naive u kojem se očitava njoj svojstven rukopis. Izložbi je nazočilo oko 60-ak uzvanika, a predgovor u katalogu napisali su Zrinka Pillauer-Marić, pov. umjetnosti i Zoran Homen, dipl. arheolog i likovni pedagog.

Pripremila: Andrea Mukić

IZLOŽBU su otvorili (slijeva) Zoran Homen, ravnatelj Muzeja Križevaca, pov. umjetnosti Zrinka Pillauer-Marić i predsjednik HDNU-a, Igor Mukić. Nakon 54 godine slikanja Đurđici je ovo prva samostalna izložba u galeriji "Mirko Virius". Desno je Đurđica Balog na otvorenju.

Snimio: Antun Bukovec

Mijo Kovačić

proslavio 80 godina života i 65 godina slikanja

SLIKAREV ŽIVOTNI JUBILEJ

ZAGREB U Hrvatskom društvu pisaca na Gornjem Gradu u Basaričekovoj ulici 24 održan je 29. listopada skup posvećen našem najvećem živućem naivnom umjetniku - slikaru Miji Kovačiću. Kovačić je proslavio 80 godina života i 65 godina slikanja, a o njegovom stvaralaštvu, liku i djelu govorili su: Vladimir Crnković, Milan Bešlić, Vladimir Feletar, Tonko Maroević, Vjekoslav Prvačić i Marijan Špoljar. Dok su se govornici redali za govornicom pred mikrofonom, istovremeno su na velikom platnu u dvorani bili prikazivani video isječci iz filmova o Miškovom stvaralaštvu. Na skupu je nazočio i bivši predsjednik RH Ivo Josipović. Ulogu moderatorice svečanosti preuzela je Natalija Lumezi, ujedno i voditeljica Kovačićeve galerije na Gornjem Gradu.

Mijo Kovačić

Ivo Josipović

LIKOVNI INFO *naiva*

UDRUGA HLEBINSKIH SLIKARA I KIPARA NAIVE

GODIŠNJA IZLOŽBA SLIKA I SKULPTURA PRIGODOM PROSLAVE DANA OPĆINE HLEBINE

GALERIJA NAIVNE UMJETNOSTI HLEBINE
11. - 30. rujna 2015.

Održana tradicionalna izložba "Udruge hlebinskih slikara i kipara naive"

HLEBINE I jesenas je održana u hlebinskoj galeriji naive već tradicionalna izložba "Udruge hlebinskih slikara i kipara naive". Izlagali su umjetnici članove Udruge, njih dvadesetak, a novost je što je ove godine napravljen vrlo opsežan i lijep katalog povodom te izložbe.

VMS.hr
Računovodstveni servis
i razvoj računovodstvenih programa
Kobaška 19
10 040 ZAGREB
tel. (01) 2989 542

Dr. Hrvoje Neimarević

Muzeju Grada Koprivnice donirao vrijednu zbirku umjetnina

Koprivnički
neuropsihijatar
u mirovini

LIKOVNI INFO

Snimila: Tina Antolčić

KOPRIVNICA U galeriji Koprivnica 10. studenog ove godine svečano je potpisan darovni ugovor kojim je dr. Hrvoje Neimarević Muzeju Grada Koprivnice darovao svoju zbirku slika i skulptura naive i etnografskog tekstila, sveukupno više od 300 radova.

Uglavnom su tu djela Hlebinske škole (od Viriusa, Filipovića, Večenaja, Kovačića, Mehkeka, Vujčeca do poznatijih kipara). Dr. Hrvoje Neimarević, danas umirovljenik, liječnik je i neuropsihijatar, bio je dugogodišnji rukovoditelj neuropsihijatrijske službe

u bolnici u Koprivnici. Njegova zbirka nastajala je počevši od 1960. godine pa sve do kraja 1980-ih i najvećim djelom je s podravskog područja. I gospođa Eleonora Neimarević znatno je pridonijela skupljanju umjetnina u zbirci Neimarević.

DONACIJU su potpisali dr. Neimarević i Marijan Špoljar, (lijevo) ravnatelj koprivničkog Muzeja

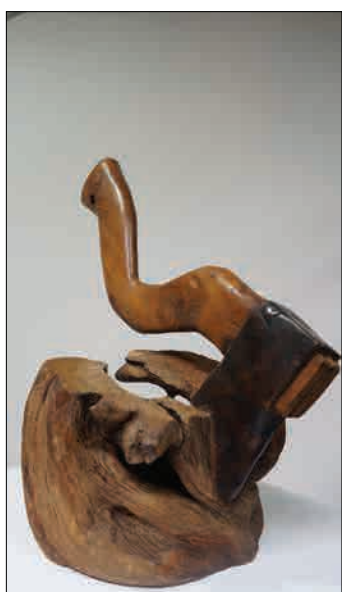

naiva

STJEPAN BENKO
i ravnateljica
knjižnice Lidija
Fuštin, te (sasvim
desno) Darko
Bubanko, prof.
likovnog odgoja

Kipar **Stjepan Benko**
izlagao u **Oroslavju**

OROSLAVJE U dvorani Gradske knjižnice Oroslavje održana je 8. samostalna izložba kipara Stjepana Benka, pod nazivom, "I drvo ima dušu". Izložba je bila otvorena od 16.10. do 11.11.2015. Gosti večeri bili su Vladimir Šuk i Martina Mirt-Ordanić, a izložbu su otvorili ravnateljica knjižnice Lidija Fuštin, Danica Hursa, predsjednica Gradskog vijeća Grada Oroslavja i Darko Bubanko, prof. likovnog odgoja. Benko je član HDNU-a.

SLIKAR
IZLOŽBA

Pripremila: Andrea Mukić
2. - 15. prosinca 2015.

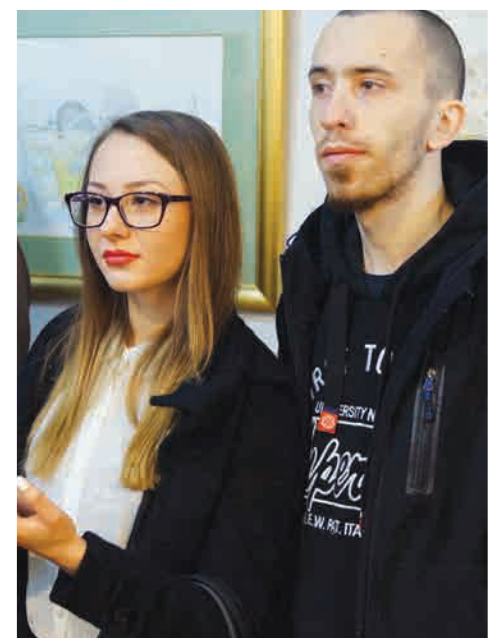
Zlatko Tušek

ZAGREB U Galeriji "Mirko Virius" 2. prosinca otvorena je izložba slikara, točnija crtača Zlatka Tušeka. Tušek je član HDNU-a 15-ak godina i jedan je od likovno zanimljivijih autora jer njeguje isključivo crtačke tehnike. Ovo mu je bila prva samostalna izložba u galeriji HDNU-a. Na otvorenju je nazočilo oko 50-ak uzvanika koji su mogli razgledati Tušekove radove. Izložba je bila otvorena do 15. prosinca.

LIKOVNI INFO
Snimio: Antun Bukovec
maliva

IZLOŽBU su otvorili (slijeva) Dubravko Sidor, glumac i spiker, Igor Mukić, predsjednik HDNU-a, Miona Muštra, povjesničarka umjetnosti i slikar Zlatko Tušek

IZLOŽBA

Društvo Crnogoraca i prijatelja Crne Gore

Josip Falica izlagao u "Montenegrini"

ZAGREB U Društvu Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“ Zagreb, naš član Josip Falica izložio je od 2. prosinca svoje slike u Galeriji „Montenegrina“ u, Trnjanskoj cesti 35. Falica je tom prilikom izložio 25 radova, uglavnom ulja na platnu. Izložba je bila otvorena do 17. prosinca 2015.

Uz potporu Ministarstva kulture

Prosinac 2015.

Galerija **Mirko Virius**
HDNU - Hrvatsko društvo nativnih umjetnika
HR, Zagreb, Tkalčićeva 14, www.hd-native.hr

Građevinski radovi

ZAGREB U Galeriji "Mirko Virius" u tijeku su građevinski radovi kojima se sanira vlaga u prostorima HDNU-a. Stoga vam ovom fotografijom donosimo kako izgleda kancelarija u kojoj je skinuta žbuka do cigle na 1 metar visine od poda nakon čega počinje temeljita sanacija. Radovi se nastavljaju, a planirano je da će do nove godine biti okončani u cijeloj galeriji. Radove izvode "Jungić interijeri".

IZLOŽBA

Radost Božića

4. prosinca 2015. - 10. siječnja 2016.

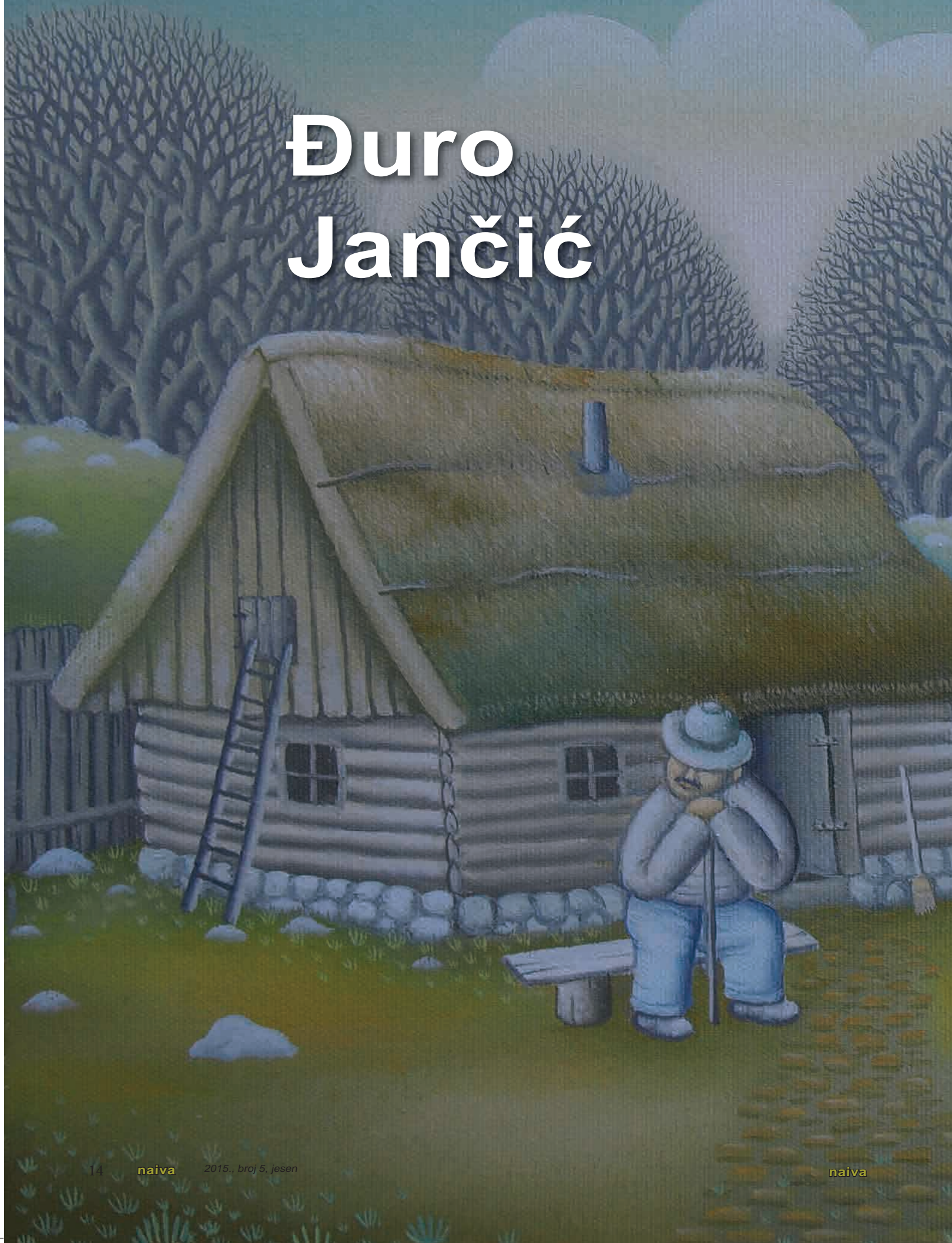
Galerija
Josip Generalić

Otvorena izložba "Udruge hlebinskih slikara i kipara naive" u Hlebinama

HLEBINE Nakon prošlogodišnje 100-te obljetnice rođenja Ivana Generalića i obljetnice odlaska Josipa Generalića, i ove je godine tom jubileju posvećena posebna pažnja izložbom „Udruge hlebinskih slikara i kipara naive“ koja je bila otvorena 4. prosinca. Budući da su obojica preminula unutar mjesec dana s razmakom od 12 godina, ovom izložbom htjelo se bez velikog medijskog odjeka odati poštovanje i tom prigodom naglasiti da su za Hlebinčane i ostale Podravce slikari Generalići, otac i sin, uvijek bili posebni. Priredili su im hlebinski slikari i kipari ovom prilikom svojevrstni *hommage*, izložbu „Radost Božića“ izloživši 23 slike i šest skulptura, članova Udruge, u "Galeriji Josip Generalić" u Hlebinama. Izložba će biti otvorena do 10. siječnja 2016. godine.

Đuro Jančić

D. Jančić 14.

Sjećam se kako mi je Lacković 1967. godine telefonirao nakon jedne izložbe u Londonu rekavši mi: "Đuro znaš li da smo prodali samo tri slike na izložbi? Jednu moju i dvije tvoje", dodao je veselo Lacković. To mi je dalo tada vjetra u leđa, kaže Jančić.

Slikar Đuro Jančić jedan je od umjetnika koji su daleke 1963. osnovali Hrvatsko društvo naivnih umjetnika. Samozatajan i skroman bio je "likovni suborac" i Lackoviću i Rabuzinu i Bastalcu u vrijeme kad su se "lomila koplja" oko osnivanja Društva naivnih umjetnika

Napisao i snimio: Igor Mukić

POTHUM PLAŠČANSKI S osebujnim samoukim umjetnikom našeg izvornog slikarstva, **Đurom Jančićem** (81) razgovarali smo u njegovom domu u Karlovačkoj županiji, u Lici, nadomak Plaškog, u Pothumu Plaščanskom, u selu s desetak kuća u kojem se osluškuje jesenja tišina, pjev ptica, daleko od gradske vreve i bilo kakve civilizacijske buke u blago brdovitoj ličkoj sivkasto-zelenoj vizuri njegova kraja.

Đuro, kada ste započeli slikati i zašto?

- Još od osnovne škole sam kao jedan od boljih đaka napravio veliki okvir za zidne novine na kojem su učenici izlagali svoje radove. A prvi ozbiljniji susret sa slikarstvom datira još od 1956. kad sam izašavši iz vojske zaposlio se u saobraćajnoj policiji i tamo upoznao policajca **Slavka Stolnika**. On je jednom mjesečno dolazio na posao, a ostalo vrijeme je posvetio slikanju, a policiji je to tada mnogo značilo radi ugleda. Kad nije bilo posla u noćnoj smjeni Stolnik me podupirao i nagovarao da slikam. Tako sam počeo 1963. godine slikati temperama.

A jeste li se u to vrijeme sreli s prof. Hegedušićem, naistaknutijim začetnikom naivnog slikarstva?

- Sreo sam se s prof. **Krstom Hegedušićem** na preporuku **Stjepana Bastalca**, kipara i brijača iz Petrinjske ulice, čija je brijačnica bila u blizini tadašnjeg SUP-a (današnji MUP) u kojem sam radio. Bastalac je kasnije bio jedan od pokretača osnutka HDNU-a i prvi predsjednik, a k njemu smo odlazili na šišanje u brijačnicu koja je bila puna slika i skulptura naivaca. Tamo smo se okupljali. **Ivan Lacković** je radio u pošti. Upoznao sam Hegedušića koji me je, nakon pregleda mojih radova, savjetovao neka slikam uljem na platnu. Rekao je da na staklu rade pretežito Hlebinci i da po mojim radovima vidi da mi bolje "leži" platno. Rekao je da slikam svoju rodnu Liku, šumu, taj brdsko kršoviti krajolik. Eto tog savjeta pridržavam se više od 50 godina.

Je li bilo lako registrirati tada tu vašu umjetničku udrugu, Društvo naivnih umjetnika?

- Ma teško je tada bilo to registrirati. Odlazili smo često u gradsku skupštinu i to je išlo sve skupa vrlo sporo. Često smo se nalazili po stanovima i kućama. Posjećivali smo jedni druge i Ivan Lacković i **Matija Skurjeni** i **Joža Horvat** i Stjepan Bastalec...Pa smo se družili s **Martinom Mehkekom** pa s **Kopričancem** pa s **Vučecom** koji je

"Vodenica", 25x30 cm, ulje/platno, 2013. godina

preminuo prije godinu dana. Išli smo i na likovne kolonije gdje smo se i pobliže upoznali. Ja sam bio i blagajnik u Društvu u počecima i član Umjetničkog savjeta. Tada smo u tom savjetu bili Lacković, **Petar Grgec**, povjesničar **Josip Depolo** i ja...Tada se nije moglo lako učlaniti u Društvo, a one neupisane kandidate smo slali u likovnu Grupu 69.

Kada ste ozbiljnije počeli sudjelovati u umjetničkim krugovima naivaca?

- **Matija Skurjeni** me je posjetio s menadžerom, galeristom iz Njemačke, zvao se **Tomić Željko** i kod njega sam održao prvu samostalnu izložbu, bilo je to 1967. godine u Munchenu. Bi je to svojevrsni izazov. Tada su me nagovarali **Antun Bahunek**, Lacković, Horvat neka pređem u profesionalce, ali nisam prihvatio tu ideju. Ipak sam zadržao svoj posao, a slikanje min je ostalo hobi. Tada sam radio u farmaceutskoj industriji pa sam slikao nakon radnog vremena i time sam bio zadovoljan. Tako da sam nakon 35 godina radnog staža otišao u invalidsku mirovinu 1985. godine. Sve to vrijeme i dalje slikam, a najviše sam izlagao u inozemstvu.

Kada ste posljednji put izlagali u Zagrebu?

- Nikad dosad nisam izlagao u Zagrebu samostalno.

Zar niti u HDNU-ovoj galeriji "Mirko Virius" kojoj ste jedan od osnivača?

- Ne. Zapravo nisam htio izlagati, niti sam tražio od Upravnog odbora Društva termin za održati samostalnu izložbu. Nekad smo sami morali plaćati sve troškove oko izložbe i uvijek je postojala bojazan hoćemo li makar prodajom koje slike pokriti troškove. A kupci su mi dolazili u stan kupovati slike, pa nisam imao većih zahtjeva za izlaganjem i promocijom.

Povjesničar umjetnosti Vladimir Crnković bio je donedavni i dugogodišnji ravnatelj Muzeja naivne umjetnosti, jedan od vodećih autoriteta na tom području u nas. Je li točno da je kupovao slike od vas i potom ih preprodavao u inozemstvo?

- Da dolazio mi je **Vlado Crnković** u stan na Trešnjevku, a ponekad i dva-tri puta tjedno kupovati slike. Bila je to uobičajena praksa u ono vrijeme. Ništa čudno. Naiva je bila nevjerojatno tražena kod nas, a posebice u inozemstvu. Bio je mlad, mislim da je bio još student i dobro smo surađivali u trgovini.

"Božićni stol", 50x60 cm, ulje/platno, 2012. godina

Jeste li imali kojeg uzora na likovnom planu? Tko je na vas ostavio posebni utisak?

- Ivan Generalić je slikar kojeg sam izuzetno cijenio. Nisam ga nikad upoznao. Josipa Generalića, njegovog sina sam upoznao, izmjenjivali smo iskustva u nekoliko navrata kad bismo se sretali na izložbama.

Kako sebe vidite u kanonu slikara naivaca, kojem krugu pripadate?

- Mislim da ne pripadam nekom krugu. Neki su mi čak rekli da pomalo moje slike "vuku" na djela Ivana Rabuzina, da imam generalićevsko drveće, a ja mislim da sam ipak pronašao neki svoj stil i da sam prepoznatljiv upravo po načinu na koji slikam.

Tko je od likovnih kritičara pisao o vašim radovima?

- Gotovo svi. Najistaknutiji u ocjeni mojeg rada bio je prof. Juraj Baldani koji je vrlo dobro opisivao moj rad rekavši kako sam koloristički "raspjevanij Podravini" suprotstavio blijedo sivilo Like koja je uistinu takva. Često je isticao kako donosim smirene nenametljive vizure direktno iz prirode ostvarivši tako

svoj likovni profil, ali i izgradivši vlastiti umjetnički rukopis.

Jeste li koristili fotografije pejzaža za stvaranje vaših djela, kao kakav vizualni podsjetnik?

- Nisam koristio nikada nikakve fotografije, niti sam skicirao predloške za svoje slike kao naivci koji slikaju na staklu. Sve gradim na sjećanju iz djetinjstva i tako slike prenosim direktno na platno. Zapravo, prvo nacrtam izravno na platno konture, a kasnije taj crtež zatvaram bojom i to je cijeli proces.

Koliko ste puta u vašoj slikarskoj karijeri izlagali samostalno, a koliko puta skupno?

- Dosad sam izlagao samostalno 26 puta, a skupno više od 120 puta.

Tko su kupci vaših slika?

- U Njemačkoj je moj kupac bio negdašnji političar, diplomat, Budimir Lončar, pa mnogi glumci, šahist Svetozar Gligorić itd...Danas ipak ide malo slabije...Ali ide...

"U dvorištu", 25x30 cm, ulje/platno, 2015. godina

"Vjeverica", 50x41 cm, ulje/platno, 2012. godina

Đuro Jančić i danas nakon više od 50 godina umjetničkog rada neumorno slika u ateljeu u svojem domu podno Velebita, u Pothumu Plašćanskom. Na slici lijevo: u razgovoru s predsjednikom HDNU-a Igorom Mukićem

Đuro Jančić i njegova supruga Marija u vrtu svoje kuće jesenas u Pothumu Plašćanskom

"Djevojčica s frulom", 1961 g., ulje/lesonit, 37x47 cm

MILAN HORVAT HLEBINSKI

SLIKAR

Napisala: Ivanka Matišić Seljan, povjesničar umjetnosti i etnolog (iz kataloga)

U ovih nekoliko riječi teško je sažeti sve ono relevantno i odlučujuće kako bi se dobila cjelovita slika o više od pola stoljeća djelovanja ovog tihog i samozatajnog umjetnika naivnog usmjerenja. Promatrajući naivu kao integralni dio moderne umjetnosti, likovne vrijednosti opusa Milana Horvata-Hlebinskog su neupitne. No, ono što predstavlja, uvjetno rečeno „problematiku“ je smjestiti bogati opus ovog majstora naive unutar kriterija postavljenih od strane vrhunskih znalaca ove umjetnosti. Milan Horvat-Hlebinski rođen je 1947., a njegovo se likovno djelovanje može pratiti već vrlo rano.

Tako se njegovo prvo sudjelovanje na izložbama bilježi već 1961., a o mladom hlebinskom talentu pisalo se i u tisku lokalnog karaktera, ali i u tada prestižnijim novinama poput „Borbe“ ili „Politike“. No, usprkos početničkim uspjesima uslijedilo je vrijeme dvojbe vezane za životni poziv. Iako se njegova slikarska priča razvijala u pozitivnom smjeru, svoju tada primarnu staklarsku struku ostavio je tek dva destljeća kasnije te se u potpunosti posvetio kreativnom radu. Njegovu kvalitetu i originalnost ubrzo zapaža publika, ali i struka. Tako su o Hlebinskome pisali vrhunska imena iz područja povijesti umjetnosti kao što su Grge Gamulin, profesor Antun Bauer idr. Uz Gamulinovu „Hlebinsku naivnu školu“ tu su i ostale edicije u koje je Hlebinski uvršten kao pripadnik hlebinskoga kruga: M. Grakalić „Naivni umjetnici“, J. Baldani „100 slikara i kipara“, MARKOP „Podravska naiva“ te „Čudo hrvatske naive i 50 godina HDNU-a“. Od strane literature treba posebno istaknuti ediciju Maxa Fournyja „La fete et les naifs“ iz 1979. te „Le reve et les naifs“ iz 1981. dok se slike koje su ovdje predstavljene nalaze u pariškom „Musée d'art naif de Lile de France“. Riječ je o muzejskoj ediciji u kojoj su zastupljeni slikari i kipari naive iz cijeloga svijeta, a među kojima je svoje mjesto pronašao i naš Milan Horvat-Hlebinski. Ne smije se zaboraviti spomenuti ni njegovo intenzivno sudjelovanje na brojnim samostalnim i skupnim izložbama, ali i na akcijama i izložbama humanitarnog karaktera.

Posebna priča je i njegovo dugogodišnje sudjelovanje na brojnim kolonijama. Od izložbi se posebno ističe ona iz 1975. godine u Rotterdamu na kojoj je sudjelovao zajedno

"Autoportret", 1964 g., ulje/staklo, 37x29 cm

s Mijom Kovačićem. Radovi Hlebinskog, kao jedinog samoukog slikara našli su svoje mjesto i na izložbi u New Yorku 1980. godine, a na kojoj su sudjelovali akademski školovani umjetnici iz cijeloga svijeta. Godinu kasnije u Bologni sudionik je izložbe „Grupe 69“ s još 270 umjetnika s područja bivše države i tu dobiva zaslužno priznanje u vidu plakete i priznanja. Dodatan vid priznanja bio je i taj što je za rješenje vizualnog identiteta plakata i kataloga ove izložbe izabran upravo motiv iz opusa ovog našeg slikara.

Da je Hlebinski imao ambicije ostvariti se i u primijenjenoj umjetnosti, dokazuju njegova ostvarenja na području ilustracije i dizajna. U knjizi „Magareći smjeh“ Ivana Godine, Hlebinski daje vrlo spretna likovna rješenja u vidu vizualizacije pjesničkih slika i ideja kojima se ovaj majstor pera obraća najmlađoj publici. Uz ilustraciju, njegovo se autorstvo bilježi na rješenju vizualnog identiteta nekih proizvoda široke potrošnje. Koristeći svoj prepoznatljiv autohtoni stil i izražajni kolorizam u kombinaciji s vlastitim tipografskim rješenjem, Hlebinski proizvodu daje efektno dizajnersko rješenje.

Kada je riječ o genezi njegova likovnog stvaralaštva neizostavno je osvrnuti se na čimbenike koji su imali primarnu ulogu u oformljivanju Hlebinskog kao slikara. Naime, kao samouki slikar, Hlebinski nikada nije dobio oficijelno umjetničko školovanje, ali mu je uz talent, sudbina za učitelje dodijelila osobnosti koje su vrhunski autoriteti na području naše izvorne umjetnosti. Jedan od njih je slikar Krsto Hegedušić od čijih je misli i ideja o hrvatskom autohtonom slikarstvu, pokrenuta cijela priča o izvornoj hrvatskoj umjetnosti. Druga, za razvoj Hlebinskog važna osobnost, bio je Ivan Generalić koji je i sam bio vrlo mlad kada je otkriven i ohrabren od strane Krste Hegedušića i njegovih istomišljenika unutar kritičkog realizma grupe „Zemlje“.

Usporedo s djelovanjem grupe ranih tridesetih godina, započinje i put mladog Generalića kao seljaka-slikara i pronositelja hrvatskog primitivnog slikarstva. Osim što je mnogima Ivan Generalić postao veliki uzor, Hlebinskom je to bio i u pravom smislu te riječi jer mu je upravo on kao školski učitelj crtanja prenio prva konkretna likovna znanja. Nije potrebno puno znanja i pronicljivosti kako bi se uočila upravo veza Hlebinskog s izvorištem hrvatske naive

odnosno stvaralaštvom Ivana Generalića. Izbor tehnike i motiva, naivno-realistički pristup, ali i intenzitet linije, vedrina boje... odraz je „stare Hlebinske škole“. Period Generalićeva stvaralaštva s kojim se nalazi ponajviše podudarnosti kod Hlebinskog, je onaj koji i sam „rodonačelnik Hlebinske škole“ naziva „klasičnim“. Riječ je o kompozicijama koje Generalić stvara nakon 1938. odnosno kada polako prestaje onaj početni spontani period u kojem je u skladu s filozofijom Zemljaša preferirao socijalnu tematiku. Ono što je Georg Grosz, veliki slikar njemačkog neorealizma slikao u urbanim prilikama Berlina, bilježeći tako nepravdu i težak život svojih siromašnih sugrađana, naš je slikar-seljak slikao u svojim Hlebinama sa svojim napaćenim seljanima kao glavnim objektima krize i nepravde koja je tih godina zadesila svijet, ali i hrvatsko selo. Krajem tridesetih godina kod Generalića slijedi određeno smirenje što se manifestira kroz promjene u tematici, u sve većoj zastupljenosti podravskog krajolika, u sve skladnijem koloritu te općenito vedrijoj atmosferi slike.

U ranim, još dječjačkim radovima Hlebinskog kao što su njegov „Autoportret“ i „Djevojčica s frulom“ tek se naslućuje smjer u kojem će se ovaj autor kasnije razviti, ali i ukazuju na široke mogućnosti koje su u njemu bile prtajene. Iako je riječ o vrlo ranim radovima (Djevojčica s frulom, 1961., Autoportret 1964.) oni nisu prošli nezapaženo. Gledajući iz današnje perspektive, pomalo začuđuje izbor motiva, naročito kod prikaza djevojčice. No, takav izbor možemo pripisati mladenačkoj želji da se okuša u različitoj motivici. Slično je kod Autoportreta koji je izveden u crno-bijeloj tehnici odnosno izostaje koloristička intepretacija tako tipična za hlebinsko slikarstvo. Lik mladog čovjeka ozbiljnog, ali znatiželjnog izraza lica „izvire“ iz tamne, neutralne pozadine. Naglašena bjelina ovratnika usmjerava nas na tonski riješenu površinu vrata te dio lica dok su detalji na licu riješavani linearno. Očito je da se kod mladog autora vodi bitka između čistog realističkog pristupa motivu i realizma naivnog usmjerenja koji ga je okruživao.

Danas nakon pola stoljeća plodonosnog stvaralaštva ostvarenog upravo kroz izražavanje jezikom naivne umjetnosti ishod te borbe nam je poznat. Vrlo brzo u slikarski svijet mladog kreativca ući će drugi motivi koji su rezultat kontinuiranog opserviranja svijeta koji ga okružuje. Naći će se tu seoskih radova ovisnih o mijenama godišnjih

doba, seoskog genrea, ali i pejzaža i mrtve prirode. Tema po kojoj se stvaralaštvo ovog umjetnika pomalo razlikuje od ostalih protagonista naivne umjetnosti su njegovi brojni interijeri. Ikonografski gledano, slikar nam daje uvid u intimu seljačke obitelji čiji su ukućani zaokupljeni uobičajenim ponajviše tradicijskim radovima i običajima tipičnima za duge jesenske i zimske večeri. Inače tamne od čađe i dima, često tijesne težačke hižice ovdje su svjetle prostorije ispunjene inventarom tipičnim za tradicijsku svakodnevicu.

Ovakvi idelizirani, pomalo romantični prizori nalik su na kazališnu scenu koja obiluju rekvizitima dok se promatrač uživajući u prizoru osjeća pomalo voajerski, ali na jedan pozitivan način. Svak njegov interijer jedna je nova, mala intimna priča kroz koju slikar ovjekovječuje pomalo uljepšanu prošlost podravskoga sela. Uz spomenuto, još se jedna, potpuno drugačija tematska cjelina, izdvaja iz stvaralačkog kontinuiteta Hlebinskog. Ovom se tematikom autor bavi od početka devedestih godina prošloga stoljeća. Nasuprot uobičajne atmosfere vedrine i životne radosti koju redovito susrećemo na slikama Hlebinskog, u ovoj skupini radova pojavljuje se veza sa nečim što sluti na onostrano i nepoznato. Autor ovdje ulazi u područje misaone umjetnosti nadahnut turbulentnim zbivanjima i promjenama u društvu, ali i osobnim previranjima. Ljudska surovost, bezemotivnost i otuđenost natjerala su našeg slikara na dublja razmišljanja.

Stilsko-morfološka i tehnička riješenja u odnosu na ranije radove ostaju ista, a zajednička je i dijagonalno usmjerenje koje ovdje pridonosi tihoj drami civilizacije. Dosadašnje najčešće difuzno svjetlo zamijenjeno je kontrastnim odnosom svjetla i tame dok su šarolike likove seljaka zamijenile „multiplicirane“ ljudske figure pokrenute u smjeru svjetlosti. Umjesto plodnih i bogatih pejzaža i minuciozno izvedenih detalja ovdje je pust, pomalo nadrealan krajolik. Uglavnom sve na slici podređeno je dijagonali koja usmjerava prema spomenutom svjetlu. Predstavlja li ta svjetlost dobro ili zlo nezna se, ali je jedini izlaz iz tame. Prikazi ovoga tipa ponavljat će se višekratno u opusu Hlebinskog čime nas s vremena na vrijeme podsjeća da se i kroz ovaj osebujan likovni jezik kao što je hrvatska naivna umjetnost mogu iskazati misli i osjećaji na suvremena događanja kao što se to kontinuirano odvija u modernoj umjetnosti...

„Staklari“,
2011 g.,
ulje/staklo,
65x95 cm

"Berba grožđa",
2002 g.,
ulje/staklo,
110x110 cm

Napisao: Stanko Špoljarić, povjesničar umjetnosti (iz kataloga)

DUGOGODIŠNJE ISKUSTVO NIJE UMANJILO SVJEŽINU

Tematika, a time i poetika naivne umjetnosti (termin koji zasigurno nije potpuno precizan kao ni izvorna ili primitivna) u najvećem broju slučajeva usko je vezan za prostor podrijetla življenja. Primjer za to je Milan Horvat - Hlebinski s opusom utkanim u sredinu i tradiciju posvoju u slikarskim ostvarenjima od ranih godina stvaranja. Hlebine su svojim značenjem u ukupnosti hrvatske umjetnosti bile okvir za razvijanje talenata, za traženje i nalaženje osobnog izraza, a kojim će se poštivati osnovne vrijednosti Hlebinske škole. Slikovitost sela, njegova svakodnevica, bila je stalna inspiracija, adresa kojoj se Hlebinski stalno vraća. Interpretirao je u slikama neposrednog promatranja, ali i prisjećanjem na situacije i izgleda karakterističnim za djetinjstvo.

Selo se mijenja, ali umjetničkim nadahnućem Hlebinski njeguje stoljetnu autentičnost ambijenta, sa sadržajem težačkog života i u polju i u kući, dajući prizorima prizvuk dokumentarnog. Ali sjećanje donosi i nadu romantičnog, poglavito u pitoreskim interijerima koji kao jeka baštinenog slikarski su itekako atraktivni. Hlebinski i okom, neospornom vještinom ruke usklađuje brojne detalje razvijajući priču kroz prizmu emotivnog, donoseći „biografije“ dragih zakutaka. Hlebinski minucioznošću izvedbe slika i predmete i likove u prostoru svojevrstnog horror vacuua s htijenjem da stvarnost i simboličnost etnografskog postane i ostane kontinuirana vrijednost. U skladnim kompozicijama gotovo egzaktne perspektive, s mnogo likovnog šarma, Hlebinski, pomalo paradoksalno, spaja vid realistične marnosti i idealizacije, životno pulsiranje i čednost svepojavnosti, podižući na neki način obično na pijedestal. S polazištem u konkretnom

Hlebinski je stvorio ozračje koje nadilazi iskru živopisnog. Zavodljivost motiva potencirana je i tipičnom tehnikom naivne umjetnosti, slikanja na staklu, zahvalnom za potanku razradu činjeničnog, u suodnosu čitkih obrisnih linija i plaha boje. Crtež Hlebinskog putokaz je rodoslovlju sela, a boja vedra i otvorena podiže čujnost sadržaja.

Ljepota je vodilja u tkanju njegovih slika, kako u ozarenosti kuća tako i u raskoši krajolika. Selo sa zdanjima i u smiraju zime i u kolorističkoj zvučnosti ljeta i jeseni oblikovano je brojnim česticama, detaljiziranjem do svakog zakutka površine. Takvo strukturiranje slika odraz je i umjetnikova temperamenta i uvod u ugođajnost svakog likovnog prepjeva podneblja. Hlebinski čvrsto integrira i arhitekturu, raslinje, vrijedne seljake i životinje u uvjerljivu zbilju djela potvrđujući se energijom i suptilnošću slikanja. Zanimljiv otklon originalna su ostvarenja na granici metafizičkog, s kolonom „romara“, u dolasku i odlasku, sa sakralnošću dojma u upućenosti svjetlu. Hlebinski u njima tonskom tankočutnošću potiče meditativnost, razgovor sa samim sobom, paralelnu zaustavljenosti vremena u uprizorenjima sela. Dugogodišnje iskustvo nije umanjilo svježinu, kao kod intrigantnog križa, s osnovom žitarica, floralnim akcentima, i u prostoru slike, znakovito, simbolima različitih religija.

"Interijer 1",
2010 g.,
ulje/staklo,
60x70 cm

"Leteći tramvaj", 1979 g., ulje/staklo, 40x50 cm

BRANIMIR BIJELIĆ

SLIKAR

Napisala: Miona Muštra, povjesničarka umjetnosti (iz kataloga)

DOPADLJIVOST IZVAN ZADANOG ŽANRA

Već prvim pogledom na izbor djela Branimira Bijelića iz četrdeset godina njegovog slikarskog rada, uočiti ćemo kako se autor drži kursa kojega je otkrio i njime ovladao - u oblikovnom i poetskom smislu - još na svojim ranim kompozicijama iz 1970-ih godina. Slikarske su dominante ovoga opusa razbuktali, često nedeskriptivni, a katkad i prenaplašeni kolorizam te bogatstvo motiva koji ipak ne tvore narativnost jer siže nećemo naći ni na jednoj od predstavljanih Bijelićevih kompozicija. Umjesto toga, dobit ćemo dopadljivu radost, gotovo orgijastičkog naboja, koja može poslužiti kao apologija samoga slikarskog medija, ali joj pandana unutar naivno-slikarskog žanra s kojim autor koketira ne bi trebalo tražiti.

Slikarstvo je to koje se prvenstveno obraća prvotnom dojmu i baš se nigdje ne iscrpljuje detaljima, pa čak ni istraživačkom skicoznošću, već se radije drži oblikovne sheme koju je autor zarana otkrio - širokopoteznih i općih seoskih krajolika, prizora grada definiranih njegovim ikoničkim građevinama i simbolima, likova tipskih i nadindividualnih, te motiva umetnutih u kompoziciju građenu uvijek tek jednom ili dvjema nasuprotnim dijagonalnim silnicama.

Nepomirena, a (samo)nametnuta opreka grad-selo

sveprisutna je u Bijelićevu djelu, i postoji istovremeno kao kvalitativna razmeđa između ostvarenih kompozicija i žanrovskog pastiša. Konkretno to uočavamo kao autorov otklon od prikazivanja sela na individualiziran već naprotiv, na tipski i uopćen način, dok grad kojega intimno poznaje, osim lokalno prepoznatljivih, razgledničkih toposa, označiti će često i perspektivno preciznije pa čak i toponimski jasno (*Dolac*). No prije svega, Bijelićevu kvalitativnu opredijeljenost gradu prepoznat ćemo u sposobnosti da u uspješnijim kompozicijama (*Trg u snijegu*, *Tramvaj u zimi*) gradu udahne vitalnost i dopadljivost, nedvojbeno poniklu iz autentična autorova iskustva.

Ikoničke simbole grada slikar ipak ne veliča *per se*, već ih postavlja u službu dominantnog doživljaja kojega nastoji posredovati, svojevrsnog oksimorona „polifone unisonosti“ gdje je sve naslikano podređeno jednom, a to jedno nisu ni motiv, ni forma, ni unutarnje umjetničko istraživanje, već je to samo iskustvo osjetilne ugone, dakle izvan-slikarski doživljaj kojemu, u ovoj njegovoj ekstatično radosnoj inkarnaciji, kolorističko slikanje može pružiti idealni medij. Bijelić je to mudro prepoznao i dosljedno se time ravna, služeći se pritom poznatim sredstvima kao što su igra dimenzijama motiva i jukstaponiranje logike i fantazma, a kako bi promatraču pružio onaj omjer poznatog i začudnog koji će ga otprve zadovoljiti.

S druge strane, ovom izložbom obuhvaćen Bijelićev repertoar ruralnih „zavičajnih“ slikarskih kompozicija najbolje opravdava izvedenicu „naivističkoga“, kao manirističkog odmaka od „naivnog“ u značenju izvornog i autentičnog. Jer premda autor preuzima naivnom umjetniku pripadnu tehniku slikanja na staklu, u ovim kompozicijama ne možemo razaznati ni natruhe intimnog, osobnog i poznavalačkog iskustva koje karakterizira i tehnički manje ostvarene autore negoli je to Bijelić. Njegove su naivističke kompozicije ili tek pastiši (*Jutro, Kosci* i posebno recentna *Vodenica*), ili još češće izraz slikareva sukoba između opreka vlastita autorskog identiteta - traženja autentičnosti unutar afirmiranoga žanrovskog okvira kojemu očigledno ne pripada i čija mu poetika ostaje strana. Tako slikar tradicijski ruralni topos premeće u dovitljive dosjetke (*Selo u konzervi*) te klišeizirana ili pak od drugih autora posuđena motivsko-idejna rješenja (*Padobranci*), ilustrirajući ga simbolima koji su već odavna prepoznatljiva uporišta pasatističkoga žanra, čitljivi istim automatizmom kao i uopćeni znakovi

suprotstavljenoga mu moderniteta koje umeće, katkad i kompozicijski vješto (*Vrijeme je stalo*), bilo u „zavičajno“ bilo u urbano poprište zbivanja.

Stoga ćemo Bijelićevoj vizualnosti, ako već ne poetsko rodoslovlje, a onda barem njezine daleke asocijativne pandane zapravo tražiti ne svijetu naivnog slikarstva već prije svega u široko shvaćenom žanru ilustracije, a možda čak animacije. Jer unatoč svojoj, paradoksalnoj, žanrovskoj ne-pripadnosti te svojim opetovanim oblikovnim i koncepcijskim ograničenjima, ovo slikarstvo u svojim boljim primjerima ipak posjeduje dopadljivu vitalnost, pokrenutost žive slike koja animira promatračevu imaginaciju, prvenstveno svojom dosljednom sposobnošću da posreduje ekstatičku zaigranost boja, oblika, i juktaponiranih motiva i znakova, te učini time pohvalu mediju koji takav doživljajni transfer omogućio, i unutar kojega je to autoru uspjelo ostvariti.

BRANIMIR BIJEIĆ

"Demagogija", 2015 g., multicolor, dužina 22 cm

29. listopada - 8. studenoga 2015.

MIROSLAV ŽUPANČIĆ-ŽUP

KIPAR

Napisala: Ružica Cindori, književnica (iz kataloga)

KNJIGA OD KAMENA

Miroslav Župančić-Žup autor je opsežnog i raznovrsnog umjetničkog opusa. Iako dominantno kipar, sklonost istraživanju i umjetnička znatiželja kumovala je njegovim izletima u područje grafike, pa i u specijalistička područja koja nisu primarno umjetnička, poput heraldike i ekslibristike.

Četrdeset i pet godina Župančićeva bavljenja kiparstvom urodilo je, razumljivo, ogromnim opusom, u kojemu središnje mjesto pripada skulpturi, a omiljeni su mu materijali kamen i drvo. Župančić je izradio velik broj eksterijernih skulptura koje danas krasi ulice i trgove Zagreba, Crikvenice, Pakraca, Hvara, Nove Gradiške, Okučana, Bibinja, ali i Münchena, Toronta, Rima i Trebnja, dok se manje kiparske forme nalaze u brojnim inozemnim i domaćim kolekcijama. Njegovo mjesto u suvremenom hrvatskom kiparstvu potvrdila je i izložba „Skulptura u kamenu 1991. - 2011.“ u Glipoteci HAZU-a, smještajući Župančića „u toj najzahtjevnijoj kiparskoj disciplini“, kako je to istaknuo autor koncepcije Davorin Vujčić, uz bok najistaknutijih imena.

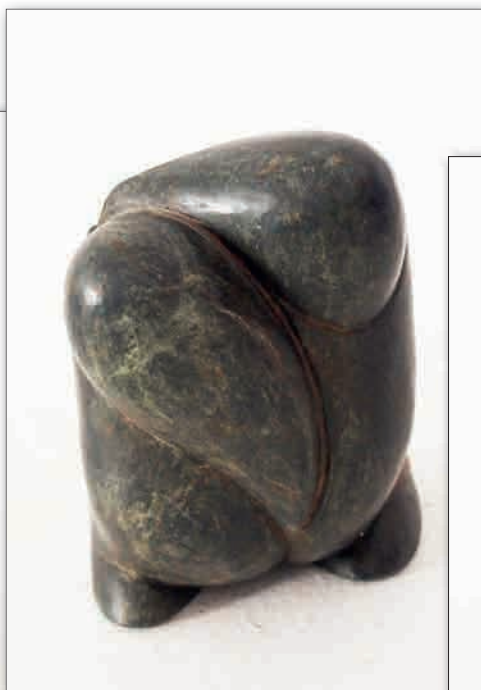
Presjek njegova opusa mogao se vidjeti 2009. godine na retrospektivnoj izložbi u Gradskome muzeju Varaždin, gdje se publici predstavio svojim najambicioznijim temat-

skim ciklusima i ostvarenjima: aktovima, brodovima / jedrima, raspelima i animalističkim ciklusom (bikovi i konji). Iako je ženski akt trajna Župančićeva preokupacija, od samih početaka njegova bavljenja kiparstvom do danas, Župančićev nemiran duh neprestano je tragao za novim motivima, pa kipar na svakoj izložbi iznenadi publiku posve novim kiparskim ciklusom.

Tako će izložba u Galeriji „Mirko Virius“ zacijelo ostati zapamćena po njegovim kamenim knjigama, kiparskom motivu koji je širom otvorio vrata Župančićevoj neumornoj mašti i sklonosti da svojim djelima otvara neka bitna pitanja naše stvarnosti. Knjiga nikad nije bila samo medij za prenošenje teksta/ poruke, već i umjetnički predmet koji su tijekom povijesti oblikovali i ukrašavali najeminentniji grafički i likovni umjetnici. U doba elektroničkih knjiga i novih medija za diseminaciju teksta, Župančiću tradicionalni oblik tiskane knjige postaje motiv kiparskog promišljanja i aktualizacije pitanja o mogućim značenjima knjige: kao predmeta koji je vrijedan čuvanja, ali i podložan propadanju, kojega lista vjetar, ali i ljudska imaginacija, predmeta koji je kroz tisućljeća prenosio znanje i iskustvo, usmjeravajući ljudski rod prema novim - stvarnim i metaforičkim - obalama, kao što su to činila i jedra Kolumbovih brodova. Stoga se nadam kako ovaj Župančićev ciklus nije, i nikad neće biti završen.

Galerija Mirko Virius
Hrvat - Hrvatsko društvo likovnih umjetnika

Osvrt na izložbu

"Akt",
psunjski kamen,
visina 11 cm,
2014 g.

Napisala: Branka Hlevnjak, povjesničarka umjetnosti (iz kataloga)

MIROSLAV ŽUPANČIĆ-ŽUP ZADIVLJENOST KAMENOM LJEPOTOM

Dva su velika umjetnika utjecala na Miroslava Župančića: Pablo Picasso i Vojin Bakić. Picasso nadrealističkim pristupom figuri i Bakić (dodala bih mu uzor Constantina Brancusija) krajnjom redukcijom oblika i finom obradom materijala. Ova izložba sadrži uglavnom kamene skulpture manjeg formata, dok mu se veće nalaze kao javne skulpture na otvorenim prostorima u Zagrebu, Hvaru, Bibinju, Crikvenici, Pakracu, Münchenu, Torontu...Obli mu i skulptura akt stoji ispred ove Galerije u slikovitoj Tkalčićevoj ulici u Zagrebu. Nećemo nimalo pretjerati ako kažemo da je strast prema ljepoti kamena odredila mnogome Župančićev prisup kiparskoj formi. Njemu možemo, a da ne pogriješimo, pripisati i onu čuvenu anegdotu o umjetniku i klesaru koji se s kamenom došaptava o tome gdje ga se može i smije najbolje zarezati, gdje i kako formirati, brusiti, polirati, obrađivati, a i s čime. Župančić će, vjerujemo, jednako kao i naš veliki umjetnik i kreator krajobraza Dragutin Kiš potpisati onu indijansku misao o tome da su životinje i biljke naša rodbina, a kamen naš najdalji brat. Sve to pridonosi plemenitosti samih djela Miroslava Župančića.

Svaki izložak s ove izložbe, bilo da mu je motiv bik, ovan, izumrli turopoljski bizon, ženski akt ili jedro nastao je od osobitog kamena i o svakom od njih umjetnik priča s ushićenjem. Ne samo o boji (bijeli, crni, sivi) o šari, tvrdoći, mekoći, nego i o zemljopisnom porijeklu, o starosti. Svaki od njih, bio on malen kao šaka, ili veći, emanira uzbudljivi odnos koji je uspostavio s umjetnikom, poput neke tajanstvene uzajamnosti koju publika, pak, ne razumije u potpunosti, tek sluti, ali osjeća jaku pozitivnu energiju koju prima pogledom i još jače osjeća dodir, koji godi osjetilima i smiruje. (Šteta da se skulpture na izložbama ne smiju, u pravilu, dodirivati!).

Minimalni zahvati u površinu, oblu i čistu, poput ovnova roga napetosti i odmjerenih lomova plohe, ili malih utora u stećcima, traži fino svjetlo koje će ih znati otkriti i ukazati na tu vrstu poetike koja se dodiruje s japanskom filozofijom meditacije nad i u prirodnoj jednostavnosti kamena. Kada je riječ o stećcima, izloženi su poput malih maketa, predložaka za stvarne nadgrobnice spomenike, kakve bismo svakom preporučili da konačno zamijene crne konfekcijske ploče sa zlatnim slovima, koje su uveliko devastirale izvorni Bolleov koncept bijelih grobova u zelenilu Mirogoja u Zagrebu. Bio bi to divan spoj tradicije i njezine suvremene interpretacije.

Miroslav Župančić jedan je od onih autora koji su se odrekli svega suvišnog u kiparskim oblicima, bez obzira na vanjski poticaj i na motiv, što i koga simboliziraju: posljednjeg europskog bizona ili korice knjiga (što je još jedna izvrsna tema koja će biti paralelno izložena s ovom izložbom u izložima knjižnice «Bogdan Ogrizović» na Cvjetnom trgu u Zagrebu.). Skulpture Miroslava Župančića i njihov modernizam indirektno je nadahnut esetikom stroja i dizajna, kao fenomena koji se od početka 20. stoljeća uvukao u stvaralaštvo. Nigdje, na ovim skulpturama ne ističe se ruka, niti njezina nesavršenost. Naprotiv. Ukipareni oblici sjaje u punoj reprezentativnosti, kao plod obrade strojnim alatima, čime i postižu notu visoke estetiziranosti tehnološke savršenosti. U tom kontekstu i Župančić pripada autorima koji u ime univerzalne estetske misli i djela teže apersonalnosti.

Miroslav Župančić zanešom prirodnim ljepotom kamena, pušta da ga taj zanos odvede u kreativne avanture, nova i nova istraživanja jednostavne izražajnosti i neupitne estetike.

"Bik",
aluminij,
dužina 17 cm,
2014 g.

"Turopoljski bikovi",
krečnjak, pješčenjak i romanovac velebitski,
dužina 20-22 cm,
2014/2015 g.

"Povratak iz šume", 2015g., ulje/staklo, 50x60 cm

ĐURĐICA BALOG

SLIKARICA

Napisao: Zoran Homen, arheolog i likovni pedagog (iz kataloga)

U VLASTITOM SVIJETU

Tko je god osobno upoznao slikaricu naive Đurđicu Balog iz Križevaca zna da se radi o jednoj skromnoj, krhkoj i nenametljivoj osobi, samohranom majci koju život nije mazio, o slikarici koja je svoju umjetničku iskrenost zadržala od svojih početaka likovnog stvaranja.

Vlastito promišljanje slike ispoljava još od osnovne škole kada se je već tada na satu likovnog izdvajala u razredu od ostale djece što je dobro uočio njezin tadašnji nastavnik Zvonimir Balog (1932.-2014). Taj naš vrsni dječji pjesnik i pisac, slikar i svestrani umjetnik zasigurno je zaslužan za prve slikarske početke Đurđice Balog. Kao mladi učitelj u Sv. Petru Čvrstecu pokraj Križevaca pratio je likovni rad svojih učenika i nastojao širiti likovnu kulturu. Tako ih je jednom odveo u Hlebine kod velikana naše naive Ivana Generalića koji je, vidjevši njihove likovne radove, odmah izdvojio one petnaestogodišnje Đurđice i rekao da bi se svakako trebala intenzivnije baviti slikarstvom. Poslušavši ga, slikarstvo je Đurđici Balog postalo glavni smisao i sastavni dio njezinog života bez kojega ne može ni danas.

Ovaj detalj iz đlačkog doba naše autorice namjerno

spominjem jer je Zvonimir Balog sačuvao u vlastitoj zbirci radove svojih učenika sve do današnjih dana. Obilježavajući dan rođenja ovog utemeljitelja hrvatske dječje poezije u rodnom Sv. Petru Čvrstecu, u područnoj školi bila je priređena izložba upravo tih sačuvanih radova. Nazočio sam tom iznenađenju kada je Đurđica Balog vidjela svoje prve radove nakon punih 55 godina. Meni je to bilo važno da potvrdim taj kontinuitet u njezinom likovnom poimanju još od tog djevojačkog vremena. Njezin način razmišljanja ostao je gotovo isti, njezin rukopis razvijao se upravo onako kako ga je započela u osnovnoj školi. I oduvijek je radila u onom stilu kojeg svi nazivamo - naiva.

Kada je Đurđica prihvatila slikarstvo kao osnovnu preokupaciju, opredijelila se za slikanje na staklu. Nije baš imala previše mogućnosti tih ranih šezdesetih godina uvida što rade drugi slikari naive, zato je svoj rad temeljila na onome što je sama doživljavala. Slikala je prizore koje je sama doživjela u malom zaseoku gdje se rodila: bio je to prikaz seoskih radova u polju ili šumi, žene kako na potoku peru rublje, namaču konoplju, prizori čuvanja stoke i predivni prizori godišnjih doba gdje je uvijek preferirala zime. Zahvaljujući Gerhardu Lediću, poznatom "Lutajućem Reporteru", njezini radovi izlagani su na prvim skupnim

izložbama žena slikarica, a potom na izložbama sa slikarima kao što su bili Ivan Lacković-Croata, Petar Grgec, Franjo Klopotan, Stjepan Bastalec i drugi, čineći grupu autora koja je prva sudjelovala u osnivanju Hrvatskog društva naivnih likovnih umjetnika, kojega je neprestano članica sve do danas.

Iako je tijekom vremena, bilo na izložbama ili osobnim susretima na brojnim likovnim kolonijama, Đurđica Balog dolazila u kontakt s mnogim autorima i njihovim stilovima u slikarstvu naive, ona nije potpadala pod tuđi utjecaj osim onoliko koliko je bilo potrebno da nauči nešto novo jer za samouku slikaricu to je bio jedini način kako da proširi svoje znanje. Ono što karakterizira njezine radove je gotovo besprijekorna kompozicija koja je rezultat njezinog nepogrešivog prirodnog osjećaja. Ona će pravilnim odabirom kompozicije znati postići određenu dinamiku na slici.

Na slikama Đurđice Balog, na staklu ili na platnu, prepoznat ćemo jedan, njoj svojstveni, kolorit kojega karakteriziraju čiste primarne boje. One daju živost slikama i autorica je njima opčinjena. Dominiraju plava, crvena i zelena s otvorenim i jarkim žutim nijansama. Upravo je to razlikuje od ostalih slikara hlebinskoga kruga koji jako puno rade na dobivanju što više nijansi različitih boja, koristeći

pritom sav raspoloživi spektar. Zato se na prvi pogled slike Đurđice Balog zbog njezina odabira boja doimaju malo «tvrdima». Razlika u odnosu na ostale slikare naive vidljiva je i u činjenici da autorica sve planove na slici najčešće slika gotovo istim intenzitetom kao da ima potrebu jasno prikazati ono što se nalazi u drugom i trećem planu slike (perspektivno jasno odvojenom) jednako kao i ono što se nalazi u prvom. Ona, dakle, ne slika to zato što to ne bi znala, nego, ona kao da daje isti značaj svemu naslikanom na slici. Pogotovo se to odnosi na radove na kojima je prikazano više radnji na slici kada prikazuje nekadašnji život na selu.

Tematika njezinih slika je različita. Voli često slikati poljsko cvijeće od kojeg su neke njezine slike s potočnicama ostale jedan od njezinih prepoznatljivih motiva, gotovo svojevrsni slikarski brend. Ali život na selu dao joj je neiscrpu tematiku da vlastitim prisjećanjem ponire u djetinjstvo, oslobađajući umjetničku imaginaciju kao trajni izvor nadahnuća.

Đurđica Balog više od pola stoljeća je slikarica koja je zadržala umjetničku iskrenost, vlastito viđenje u kreaciji slike i time svoj prepoznatljivi stil koji svojim, često puta, minimalističkim pristupom ništa ne gubi na modernosti i izvornosti. Godinama usprkos!

“Odmor sa štapom”, 2015 g., ulje/staklo, 50x60 cm

Napisala: Zrinka Pillauer-Marić,
povjesničarka umjetnosati (iz kataloga)

SAMOSVOJNOST I DOSLJEDNOST U SVOM LIKOVNOM IZRAZU

ĐURĐICA BALOG

Kad netko slika više od pola stoljeća, to je respektabilni broj godina. I dokazuje slikarevu odlučnost, ozbiljnost, posvećenost, ali i kontinuitet stvaralaštva. Upravo je to slučaj sa slikaricom Đurđicom Balog, koja se prvi put pojavila na izložbi još daleke 1963. godine. Da bi uopće sudjelovala na izložbi trebala je već imati gotove radove, dakle, godina početka njenog slikarskog staža pomiče se još više unatrag. Zapravo sve do đačkih dana, kad je igrom slučaja pronašla svoje životno opredjeljenje i posvetila se slikarstvu. Od tada je naslikala veliki broj slika, redale su se izložbe, mahom skupne, 10-ak samostalnih, da bi se nakon svih tih godina predstavila napokon i zagrebačkoj publici na ovoj samostalnoj izložbi u galeriji „Mirko Virius“, matičnoj galeriji Hrvatskoga društva naivnih umjetnika, čija je Đurđica Balog članica od prvih dana Društva.

Za teme svojih slika Đurđica Balog odabire ono što joj je najjače u sjećanju, ali umjetnički prerađeno i obrađeno: radove na polju ili u šumi kako ih pamti iz djetinjstva, pejsaže u sva godišnja doba, osobito zimi, prizore iz svakodnevnog seoskog života, te cvijeće. U interijer ulazi rjeđe, ali ima i takvih slika, s pedantnim opisom unutrašnjosti obične, jednostavne seoske kuće (Baba prede). Njezini Makovi, Suncokreti, Potočnice, zauzimaju cijelu površinu slike, nametnuvši se kao jedina tema. Žive svoj život *per se*. Koloristički slikarica se izdvaja od većine stvaralaca naive po svojim jarkim i čistim primarnim bojama, koje se ne libi koristiti u punoj snazi.

Njezine slike odlikuju se mnoštvom detalja pa se gotovo svaka slika može tematski podijeliti u nekoliko cjelina: glavna radnja je, dakako, u prvom planu (ovčar, čovjek s kravama, jelen ispod drveta, rode sjede u gnijezdu na dimnjaku kuće), no i pored nje, a i u pozadini nešto se događa: žena okopava ili pere rublje, guske plivaju, potočić teče, ili tek postoji: kućice oko crkve na vrhu brijega, drveće prepuno plodova. Sve ima svoj smisao, sve je realno, a opet, ništa nije stvarno. Jer ta stvarnost je - irealna, izmišljena. Stvarnost kakva bi mogla biti. To je svijet kojeg je Đurđica Balog izgradila za potrebe svojih slika, svog slikarstva, s prividom stvarnog. Mogućeg. Svijet za kojeg ona zna da postoji, pa ga takvim i slika. Kad naslika drvo prepuno velikih plodova koje je nemoguće vidjeti s naše točke gledišta, to nije zato što ona ne poštuje perspektivu ili što ne zna drugačije, nego zato jer nam želi reći: Da, to je drvo bogato plodovima, jer je jesen. A ako ih mi ne vidimo, ne znači da oni nisu tamo. Pa ću ih ja naslikati kao da ih možemo vidjeti odavde.

Ili: Da, na ovoj livadi ne raste takvo cvijeće, ali ja ću ga naslikati, jer bi moglo rasti.

Ili: Da, ovo drvo ima puno lišća, i ne možemo vidjeti svaki list, ali ja ću ih naslikati, jedan po jedan, jer znam da su svi listovi tamo.

To poštovanje prema prirodi i poštivanje realnosti osnovna je značajka naivnog slikarstva. Međutim, i naivni je slikar prvenstveno slikar, umjetnik, pa njegova stvarnost, unatoč svesti, podliježe obradi i preradi, prema vlastitom nadahnuću. Kod Đurđice Balog to znači stvaranje osobnog i osobenog, imaginarnog svijeta. Bez dodira s današnjicom. U istu kategoriju možemo ubrojiti i pojavu neskladnih i neusklađenih međusobnih odnosa (suncokreti veći od rode ili vrata na kući) do kojih dolazi zbog želje da predmete prikaže u veličini proporcionalnoj njihovom značaju, bez obzira na međusobne odnose. Umjetnosti dopušteno. *Licentia poetica!*

U tom svom vlastitom, zatvorenom, svijetu Đurđica Balog gradi slike s puno detalja, u želji da ništa ne zaboravi prikazati i da ništa ne izmakne pozornosti. Taj *horror vacui* ipak je drugačiji jer uvijek nosi neku priču, uvijek nešto kazuje. Nije puka šara da ispuni prostor. Obilje detalja nalazimo i u božićnim prizorima (Božićno veselje) koji su i po temi namijenjeni djeci, pa izgledaju kao ilustracija kakve božićne priče. Mnoštvo razigrane djece oko ogromnog ukrašenog i osvijetljenog božićnog drveta ispod kojeg su posude s hranom (kao božićni darovi) na travnatoj površini posutoj plavim potočnicama, daju prizoru izvanrednu živost i radost kakvu božićni ugođaj i zahtijeva. Smirenje prizora nastupa u mirnom zimskom pejzažu u daljini, te u tamnoplavom nebu posutom zvijezdama, s polumjesecom i repaticom kao još jednom oznakom koja ukazuje na dan rođenja Isusovog. Sve vrvi od crvene boje, koja je, kao i ostale čiste i jake boje, zaštitni znak slikarice. Da bi kompozicija bila još čvršća, mali ovčar s nekoliko ovaca na desnoj strani svojom odjećom povezuje se s dječjim likovima u prvom planu, a bijele ovce imaju pandan u seoskim kućicama snježnih krovova u pozadini. Ova slika, na prvi pogled šarena, zagušena pojedinostima, zapravo krije vrlo logičnu kompoziciju i može se odčitati kao kakav strip.

Rukopis slikarice svih ovih godina ostao je više-manje isti, pa godina izrade slike ne govori ništa. Ono što je nastalo ove godine, ili prije petnaest-dvadeset godina, evidentno pripada istoj slikarskoj ruci. Time Đurđica Balog potvrđuje svoju us trajnost, samosvojnost i dosljednost u svom likovnom izrazu.

„Suncokreti”,
2011g.,
ulje/staklo,
60x90 cm

ĐURĐICA BALOG

"Berba grožđa", 2015 g., ulje/staklo, 60x90 cm

"Djed Mraz", 2014 g., ulje/staklo, 60x50 cm

"Baba prede", 2014 g., ulje/staklo, 60x50 cm

9. - 23. studenoga 2015.
 galerija **Milko Vukić**
 Hrvatske društvo za umjetnost

Osvrt na izložbu

"Svjetlost u tami VII", 2004 g.,
kombinirana tehnika, 21x30 cm

ZLATKO TUŠEK

SLIKAR

Napisala: Miona Muštra, povjesničarka umjetnosti (iz kataloga)

DEKORATIVNOST I UNIVERZALIJE

Slikar Zlatko Tušek predstavlja nam se ovom izložbom izbor ostvarenja nastalih unatrag petnaestak godina, a koja možemo podijeliti u dvije skupine - kompozicije nastale serigrafijom i kombiniranom tehnikom te akvarelirani crteži. U Tušekom akvareliranim crtežima otprva nas se doima vrlo zvučan odjek Lackovićevih istraživanja iz nekoliko umjetničkih faza velikog slikara i crtača, kao nekoversna sintezna posveta majstorovim nespecifičnim, općim krajolicima, tihe, kontemplativne i lirične atmosfere.

S druge strane, u djelima nastalim u kombiniranoj te tehnici serigrafije, u Tušku ipak prepoznajemo samosvojniji slikarski istraživači. Tamnoplava podloga koju je odabrao za svoje noćne pejzaže boja je koja više skriva nego što otkriva, hladna boja noći koja pruža slikaru višestruko utočište. Njezin smirujući harmonijski učinak ujedno naglašava dekorativni aspekt slike, i zapravo predstavlja efektan postupak kojim se sliku može učiniti prvenstveno estetskim predmetom. Luminirajuće kontrastno slikanje na takvoj podlozi, premda motivski strogo u granicama figurativnog, dosiže u ovim slikama gotovo ne-deskriptivnu, ornamentalnu razinu. Nadalje, ta tamna pozadina koliko skriva toliko i ujednačuje, čini sve

prikazano jednako važnim i nevažnim, isključuje trivijalno i impresijsko, pa dok dirigira oko k uživanju u dekoracijskom efektu viđenog, istovremeno automatski uključuje mogućnost značenjskog čitanja. Poetska poveznica svih djela na ovoj izložbi je univerzalističko viđenje svijeta - zemaljska materijalna priroda upravljana kozmičkim redom neba - pa i dok gledamo smiraj svijeta prikazanog ravnotežom naivističkih motivskih univerzalija, zapravo ništa što vidimo nije partikularno, prepoznatljivo, svakidašnje.

Takav balans estetizirajućeg i univerzalizirajućeg slikar je dodatno naglasio odabirom tehničkih sredstava. Autorova (crtačka i slikarska) gesta na ovim djelima nije baš nigdje vidljiva; osnovna izražajna sredstva ostaju tako snopovi i/ili kombinacije urednih linija i točaka u varirajućim rasterima gustoće, uz minimum sjenčenja koje se javlja prvenstveno kao ispuna unutar obrisa, opet dekorativna više negoli opisna. U tretmanu prostora svagdje je prisutna sigurna ekvidistanca dvodimenzionalnog i trodimenzionalnog, kojom je autor mudro zaobišao prepreku na kojoj se spotakao mnogi naivni slikar. I napose, pravilna reljefnost same slikarske površine znatno je doprinijela efektu hladne urednosti - završenosti i dekorativnosti.

U kompozicijskom pogledu, centralnost Tušekovih rješenja, sa središnje impostiranim motivom i pozadinom građenom od nekoliko planova jednostavno skiciranih suprotstavljenim dijagonalama, predstavljaju šablonsko uporište naivno-slikarske tradicije, i funkcioniraju gotovo kao okidač za čitanje u žanrovskom ključu. Nasuprot tome, motivska i tehnička redukcija, gdje se slikar koristi poznatim pastišnim rekvizitima, ali to čini nenametljivo i postrance, prvenstveno kao sredstvom postizanja kompozicijske ravnoteže, (ili možda simboličkom oznakom pripadnosti naivnoj tradiciji), a manje kao istinskom motivskom fascinacijom, nedvojbeni su signal umjetnikove svijesti o vlastitoj kasnoj dionici unutar tog kanona. Ipak, ne možemo reći kako centralno smješteni motiv doista i dominira kompozicijom; on više predstavlja element stereometrijske ravnoteže, a manje značenjsku preokupaciju, optički fokus djela koje je u prvom redu dekoracijskog, u pojedinim primjerima možemo reći čak i ornamentalnog

karaktera, gdje su svi motivi, neovisno o hipertrofijama, jednakog reda.

Otklon od ovakvog, primarno dekoracijskog slikarstva ipak vidimo na vrlo inventivno riješenoj kompoziciji kojoj se slikar opetovano vraća - *Deus Terra*. Za razliku od pejzažnih crteža koji redom započinju istom centralnom kompozicijskom matricom, ovdje vidimo kako se sigurna autorova linija oslobađa naracije i odvažuje ka gradnji slobodnih asocijativnih oblika koji rastaču prvotni motiv pridodajući mu daljnja (značenjski intrigantna) tumačenja, ali istovremeno i multiplicirajući temeljno idejno uporište kompozicije. U tim se radovima Tušek približava idejnim zasadima nadrealističkog slikarstva a, usudila bih se reći, i sličnoj poetici višeznačnih fantastičkih dosjetki unutar hrvatskog slikarskog korpusa - onoj akademskog slikara Dimitrija Popovića.

"Gitara",
2005 g.,
serigrafija,
30x21 cm

2. - 15. prosinca 2015.

galerija **MIRKO VITUS**
HBBU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika

Osvrt na izložbu

CABO
FELICIA
PRIXÃO DA
BELA
ROMILDA
NAMORADA
DO FILHO
DO CORNEL
DIOCLEIANO
CASO ESTE
RESOLVIDO
PELA UMA
MODA DE
VIOLA
CANTADA
PELO NÉGO
BASTIÃO

Miriam Ines Da Silva, "U gostionici", 1979 g., ulje na lesonitu, 21,5x40 cm

SLOVENIJA

Galerija naivnih umjetnika - Trebnje

IZLOŽBA "Prizori svakodnevnog života"

Otvorena od: 22. listopada 2015. - 14. veljače 2016.

U GALERIJI naivnih umjetnika u Trebnju, u Sloveniji, od 22. listopada 2015. do 14. veljače 2016. godine otvorena je izložba pod nazivom "Prizori svakodnevnog života". Riječ je o 35 djela umjetnika iz fundusa galerije iz različitih država Europe, Afrike i Južne Amerike. Od naših autora izložena su djela: Ivana Lackovića-Croate, Eugena Buktenice, Stjepana Ivanca, Marice Mavec-Tomljenović i Franje Mraza. Predgovor kataloga napisala je kustosica galerije Andrejka Vabič Nose. Dodajmo ovome podatak da će 2017. godine ova galerija obilježiti 50 godina postojanja.

IZLOŽBU su otvorili Patricia Pavlič, direktorica CIK-a Trebnje i Rupert Gole, župan Općine Šentrupert

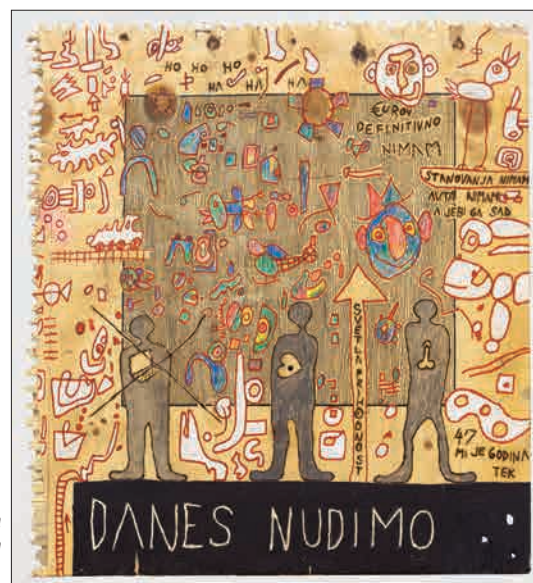
Abas M., "Karavana", 2004 g., ulje na lesonitu, 44x197 cm

Foto: Boštjan Pucelj

Sue Prince "Sada žanjemo drukčiju žetvu", 2009. g, jajčana tempera na platnu, 46x106,5 cm

34 **naiva** 2015., broj 5, jesen

Samo, "Danas nudimo", 2009/10 g., kombinirana tehnika na lesonitu, 60,5x53,5 cm

Potražite na kioscima ili se pretplatite na časopis

Pretplata za 2015 g. iznosi 75 kn
IBAN: HR5124000081110045478

Časopis s temama o starom Zagrebu te aktualnim kulturnim događanjima, ali i o gospodarstvu, turizmu, zdravlju, ljepoti, prehrani...

O zagrebačkoj povijesti progovaramo popularno i zanimljivo, a uvijek znanstveno utemeljeno; pronalazimo zanimljive detalje, rijetke fotografije; otkrivamo malo poznate podatke o ljudima koji su Zagreb obilježili u kulturi, znanosti, privredi, politici, sportu; riječju i slikom vodimo u šetnju gradskim zgradama i palačama.

Iz zagrebačke sadašnjosti izdvajamo najvažnija kulturna i turistička događanja, uvijek aktualno, pregledno, sažeto i informativno.

www.zagrebmojgrad.hr

Zagreb
moj grad

Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture

OBNOVITE VAŠU PRETPLATU ZA 2016.

PRETPLATITE SE NA GLASILO "NAIVA"

INTERVJU: MIJO KOVAČIĆ: "Moja Zaklada u Basaričekovoj u Zagrebu"

naiva

HDNU Glasilo Hrvatskog društva naivnih umjetnika
Godina 1. broj 1. Zagreb, jesen 2014. Izlazi tromjesečno Cijena 15 kn

Ivan Lacković - Croatia: (1931-2004)
izložba 2014. u spomen na 10. obljetnicu

Objelžena
100. obljetnica
rođenja Ivana
Generalića
1914. - 2014.
okt.18, 27. natpis

Gdje je zbirka
Lutajućeg
Reportera?

Glasilo izlazi 4 puta na godinu

Primjer - kako treba ispisati uplatnicu !!!!

80 kn

UNIVERZALNI NALOG ZA PLAĆANJE			
PLATITELJ (nazivno i adresa): Ivan Ivanović Trg dr. Franje Tuđmana 12 Samobor		Iznos: <input type="text"/> = 80,00	
IBAN ili broj računa primatelja: HR 752360001101578162		IBAN ili broj računa platitelja: <input type="text"/>	
PRIMATELJ (nazivno i adresa): HDNU Tkalčičeva 14 Zagreb		Moguć: <input type="text"/> 99	
BIC ili naziv banke primatelja: <input type="text"/>		Šifra namjane: <input type="text"/>	
Moguć: <input type="text"/>		Opis plaćanja: Pretplata za glasilo "Naiva" za 2016. g. + POŠTARINA	
Moguć: <input type="text"/>		Datum izvršenja: <input type="text"/>	
Moguć: <input type="text"/>		Počet korisnika PU: <input type="text"/>	
Moguć: <input type="text"/>		Potpis korisnika PU: <input type="text"/>	
Moguć: <input type="text"/>		Moguć: <input type="text"/>	

DVOJEZIČNA
MONOGRAFIJA HDNU-a
160 stranica, 840 fotografija,
A4-format, šivani uvez

Cijena: 290 kn

50 GODINA HRVATSKOG DRUŠTVA NAIVNIH UMJETNIKA

Životopisi 240 autora - slikara i kipara

Kako i kada je nastalo
Hrvatsko društvo naivnih
umjetnika - HDNU

50 YEARS OF THE CROATIAN ASSOCIATION OF NAÏVE ARTISTS

Galertja **Mirko Virius**
HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika
100 Zagreb, Tkalčićeva 10, www.hdnu.hr

ZAGREB
1964 - 2014

KNJIGU
MOŽETE KUPITI
TELEFONSKOM
NARUDŽBOM

(01) 4813-730
(098) 646-801

Tko su bili

sudionici burnog

likovnog vremena 1960-ih i 1970-ih

Na hrvatskom i
engleskom jeziku

U
P
R
O
D
A
J
I